

Aloite erityisopetuksesta kouluissa erityisen lahjakkaille oppilaille

Koululaisten joukossa on niitä, jotka kerta toisensa jälkeen tietävät vastauksen opettajan kysymyksiin; odotetusti, tarkasti ja useimmiten. Sitten on myös niitä oppilaita, jotka eivät niinkään vastaa kysymyksiin vaan esittävät omia: hämmentäviä, abstrakteja ja välittömiä. Niitä oppilaita, jotka kiirehtivät yhä uusien löytöjen toivossa. Niitä oppilaita, jotka työskentelevät omassa tahdissaan ja joiden on vaikea sopeutua ryhmän tahtiin. Niitä oppilaita, jotka pohtivat mitä voisivat tehdä seuraavaksi ja miksei heidän anneta tehdä sitä. Niitä oppilaita, joita pidetään hieman häiritsevinä ja joiden on vaikea luoda toimivia rutiineja oppimiselleen. Niitä oppilaita, jotka lakkaavat yrittämästä. Oppilaita, joille koulu ei koskaan aseta haasteita.

Lahjakkuuden teorit ovat muuttuneet sitten omien kouluaikojemme. Nykyisen käsityksen mukaan älykkyyttä ei voida mitata vain yhdellä osa-alueella, vaan perinteisen loogis-matemaattis-luonnontieteellisen lahjakkuuden lisäksi lapsella voidaan katsoa olevan muun muassa kinesteettisiä, visuaalis-spatiaalisia, intra-interpersonaalisia, kielellisiä tai musikaalisia erityistaitoja. (Howard Gardnerin moniälykkyysteoria). Loogis-matemaattinen älykkyyys saa tästä huolimatta vähiten huomiota, sillä näiden lasten oletetaan joka tapauksessa pärjäävän elämässä. Meiltä puuttuu luokittelu, joka tunnistaisi myös ne lapset, joilla on taipumuksia jollekin erityisalalle. Nämä lapset tarvitsevat kouluympäristön, joka järjestelmällisesti kannustaa heitä kehittämään kykyjään sellaisilla taitoalueilla kuin esim. motivaatio, tahdon ilmaiseminen tai itseohjautumiskyky. (François Gagne: A Differentiated Model of Giftedness and Talent)

Euroopan neuvoston parlamentaarinen yleiskokous antoi vuonna 1994 suosituksen nro 1248, joka käsittelee lahjakkaille lapsille ("gifted and talented children") tarjottavaa opetusta ja koulutusta. Suosituksen mukaan oppilaiden yksilölliset erot tulisi tunnustaa ja niitä tulisi kunnioittaa, minkä myös tulisi ilmetä jokaisen maan lainsäädännöstä. Hyvin lahjakkaille lapsille, kuten muillekin lapsille, tulee tarjota riittävät mahdollisuudet kehittyä kaikkien kykyjensä mukaan. Tämän lisäksi opettajien ja muiden lasten kanssa työskentelevien tulisi saada lisäkoulutusta, joka auttaa heitä tunnistamaan ne lapset, joilla on erityistaitoja tai joiden oppimisedellytykset ovat suuret. Myös koulujärjestelmän tulisi olla rakennettu niin, että erityisen lahjakkuuden omaavat oppilaat voivat saada lisäopetusta tietyissä aineissa tavallisen koulujärjestelmän puitteissa. Tämänkaltaista opetusta tarvitsevat oppilaat tulisi tunnistaa aikaisessa vaiheessa. Myös muita yleisluontoisia panostuksia kuten joustavia opetussuunnitelmia, aihetta syventäviä materiaaleja, apuvälineitä ja erilaisia opetustapoja tulisi voida käyttää edistämään kaikkien lasten, niin erityislahjakkaiden kuin muidenkin, kehitystä.

Loviisan kaupunki on käynnistänyt Kurkota tähtiin -hankkeen, joka on yksi Opetushallituksen kärkihankkeista. *Hankkeen tavoitteena on tehdä lahjakkuudesta näkyvää luonnollisella tavalla. Erityislahjakkuudella on mystinen ja elitistinen leima, jota saadaan häivytettyä keskustelemalla aiheesta laajasti. Loviisalaisrehtorien suunnittelemassa hankkeessa keskitytään erityislahjakkaiden lasten ja nuorten ympärillä olevaan problematiikkaan ja rakentamaan erilaisia toimintatapoja. Hanke on täysin kaksikielinen ja käsittää kaikki Loviisan peruskoulut.* (ruotsinkielinen alkuperäisteksti suora lainaus Loviisan kaupungin kotisivuilta)

Aloite erityisopetuksesta kouluissa erityisen lahjakkaille oppilaille

Me allekirjoittaneet katsomme, että Sipoon kunnan tulisi rakentaa toimintamalleja erityislahjakkaiden lasten tukemiseksi näiden koulunkäynnin ajan. Suunnitelmassa tulee kiinnittää erityistä huomiota lapsen ensimmäisiin kouluvuosiin esikoulu mukaan lukien, jotta erityistaitoja omaavat lapset tunnistetaan ja myös heidän koulunkäyntinsä voidaan järjestää mielekkääksi ja haastavaksi. Suunnitelman tulisi sisältää toimintatapoja, joilla sekä tunnistetaan erityisen lahjakkaisen lasten erityistaidot ja annetaan heille myöhemmin mahdollisuuksia saada kaltaisiltaan vertaistukea että innostetaan heitä monipuolisempaan ja tarkoitushakuisempaan oppimiseen. Opettajille tuotetaan mahdollisuuksia saada lisää tietoja aiheesta ja työkaluja näiden lasten taitojen muokkaamiseen valmiuksiksi. Mahdollisuudet saada hankkeelle ulkoista rahoitusta selvitetään ja selvitys liitetään erillisenä kohtana sivistyksen toimintasuunnitelmaan.

Sipoossa 25.02.2019

Charlotta Engblom

Hanna

Jukka

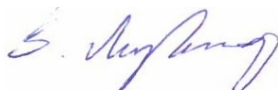
Kati

Rainer

Jarna

Motion om specialundervisning i skolorna för särskilt begåvade elever

Det finns de barn i skolan som gång efter gång vet svaret på lärarens frågor; förväntat, precist och allt som oftast. Så finns de enskilda eleverna som inte svarar på frågorna utan ställer sina egna; förvånande, abstrakta och spontana. De elever som skyndar sig för att det kunde finnas något annat att upptäcka. De elever som följer sin egna takt och har svårt att forma sig efter gruppens takt. De elever som undrar vad man kunde göra näst och varför man inte får det. De elever som uppfattas som smått störande och har svårt att skapa goda rutiner för sitt lärande. De elever som slutar anstränga sig eller aldrig blir utmanade.

Teorierna om begåvning har sen våra skoldagar fått nya former. I dag kan man säga att intelligens inte bara kan mätas i ett område utan barnens fallenhet för ett specialområde kan sträckas från de traditionella logisk-matematiskt-naturvetenskapliga till bland annat kinestetisk, visuell/spatial, intra-interpersonella och språkliga eller musikaliska. (Howard Gardners teorier om Multipel intelligens). Trots det är logisk-matematisk begåvning det som får minst uppmärksamhet, för man räknar att de barnen kommer att klara sig ändå. Vad som saknas är systematiken i att identifiera de barn som har en fallenhet inom ett speciellt område. Dessa behöver en skolmiljö som stimulerar ett systematiskt utvecklande av talangen i färdigheter som motivation, vilja och förmåga till självstyrning. (François Gagné: A Differentiated Model of Giftedness and Talent)

I rekommendationen nr 1248 om utbildning av "gifted and talented children" som det Europeiska parlamentet antog 1994 framgår det att individuella skillnader mellan elever bör respekteras och erkännas och att detta bör framgå i varje lands lagstiftning. Mycket begåvade barn, men även andra, ska erbjudas tillräckliga utbildningsmöjligheter för att utveckla sin fulla potential. Dessutom bör lärarna och övriga som arbetar med barn få fortbildning i strategier för att identifiera barn med hög kapacitet eller speciella talanger. Vidare bör skolsystemet vara utformat på ett sådant sätt som möjliggör att elever med speciell begåvning kan få extra undervisning inom ett visst ämne inom det ordinarie skolsystemet. Man bör tidigt identifiera elever som är i behov av denna undervisning. Andra generella insatser bör vara flexibla läroplaner, berikande material, hjälpmedel och olika undervisningsstilar för att främja utvecklingen hos alla barn, oavsett om de är högt begåvade eller inte.

I Lovisa har man startat projektet Sikta mot stjärnorna, som är ett av Utbildningsstyrelsens spetsprojekt. *Projektets mål är att göra begåvning synligt på ett naturligt sätt. Genom en bred diskussion suddar man ut den stämpel av mystik och elitism som präglar särbegåvning. Projektet har planerats av Lovisarektorerna och fokuserar på problematiken kring särbegåvade barn och unga och på att bygga upp olika verksamhetsmodeller. Projektet är helt tvåspråkigt och omfattar alla grundskolor i Lovisa.* (direkt citat från Lovisa stads hemsidor)

Motion om specialundervisning i skolorna för särskilt begåvade elever

Vi undertecknade anser att Sibbo kommun bör bygga upp verksamhetsmodeller för stöd av barn med särskild begåvning under skoltiden. I planen bör särskild uppmärksamhet riktas på de första skolåren, inklusive förskola, för att identifiera barn med särskild begåvning och kunna ordna en meningsfull och utmanande skolgång också för dem. Verksamheten skulle innehålla former där barn med särskild begåvning både blir upptäckta för sin talang och sedan får möjligheter att möta andra för kamratstöd samt individuellt blir inspirerade till mer mångsidig och målmedveten inläring. Lärarna bereds möjligheter till att få mer kunskap och redskap för hur dessa barns talang byggs upp till färdigheter. Möjligheterna till extern finansiering för detta program utredas och tas med som en särskild punkt i verksamhetsplanen för bildningen.

Sibbo, 25.02.2019

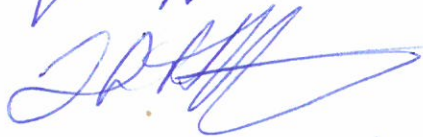

Charlotta Engblom

Kicka Liela

En kn

Henrik Uro

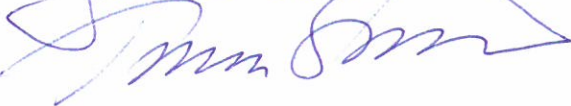
Karl-Fredrik

Julia-Karin Forner

Henrik

Karin Bana

Jana Lays

S. Nyberg